

MIHAI NAȘCA

DE LA LUME ADUNATE

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
NAȘCA, MIHAI

De la lume adunate / Mihai Nașca. - Brașov : Libris
Editorial, 2017

ISBN 978-606-8814-31-5

008

Director editorial: Dana Anghelescu

Design copertă: Wizzdesign

Tehnoredactare: Irinel Merlușcă

© Libris Editorial, 2017

Libris Editorial

Str. Mureșenilor, Nr. 14, Brașov, România

Tel: 0268 477 799, Fax: 0268 477 798

E-mail: editura@libris.ro

Web: www.libris.ro

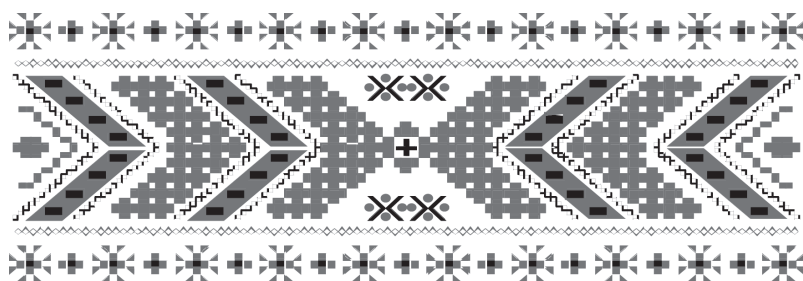
Librăria online www.libris.ro

Respect pentru oameni și cărți

Tipărit în România

Mihai Teodor Nașca

DE LA LUME
ADUNATE

CUVÂNT ÎNAINTE

„De la lume adunate...” și înapoi la lume date. În călătoria această pe care o numim generic viață, găsim o multitudine de episoade, protagoniști și povești, care toate la un loc formează o lume. Fiecare poveste în parte e o lume aparte, fiecare fir al poveștii este deosebit în felul lui, însă ține cont în mare măsură și de cel care povestește.

Încă de prin anul 2005, când lucram în presa scrisă mureșeană, gândul meu a fost să surprind momente și povești din lumea celor care se apleacă asupra cântecului tradițional românesc. Fie că se află la început de drum, fie că au în spate istorii și ani de experiență, toate acestea s-au regăsit într-un săptămânal mureșean de la acea vreme, „Informația de Mureș”. Se adunau rând pe rând poveștile acestor oameni, în paginile de ziar, iar istorisirile mi le făceau de regulă după ce terminam de filmat emisiunea „Viața Satului Mureșean” la Televiziunea Tîrgu Mureș.

Ca și bătrânii satelor ce stau pe prispă ne așezam și dezvoltam un curriculum vitae al fiecăruia, urmând anumite șabloane, vizând anumite caracteristici. Și poveștile deveneau pe atât de interesante, cu cât cel intervievat avea harul de a povesti. E imposibil ca atunci când interlocutorul e un bun povestitor să nu ți se creeze în minte imagini, ce cuprind înțelesul cuvintelor.

Apoi piața media s-a diversificat, opțiunile tehnice s-au multiplicat și o parte dintre aceste interviuri și-au găsit locul pe blogul personal, www.mihainasca.wordpress.com, dar și în alte publicații sau site-uri. Poate că acela a fost momentul în care aceste informații conținute în interviuri au început să fie accesate, citite și tot atunci au venit și primele îndemnuri de a le cuprinde pe toate într-o carte. Cu trecerea timpului deveneau tot mai multe și nu mică mi-a fost surprinderea ca să văd atunci când le-am contabilizat că sunt peste o sută de interviuri. Ca și element central al interviurilor se va regăsi întrebarea legată de definirea folclorului, însă este posibil ca atunci când lecturați cele scrise, să descoperiți noi valențe ale interpretărilor de folclor, lucruri mai puțin știute sau alte sensibilități ale acestora. Tot aici veți găsi descrieri ale unor zone folclorice, discuții cu etnologii vremii și multe altele.

Trecerea timpului le-a oferit unora dintre aceste interviuri un statut mai aparte, întrucât povestitorii lor au plecat în lumea fără de dor. Alții au ajuns nume cunoscute ale folclorului, iar o altă parte au lăsat folclorul pe un plan secund, iar alții au primit nume noi, după căsătorie. Poveștile sunt așa cum au fost surprinse în momentul interviurii, de prin 2005 și până prin 2010. La fel, artiștii sunt și ei din diverse zone ale țării, completând un tablou tradițional, întregind oarecum o hartă virtuală a României.

În condițiile în care ne plângem de repere, cartea de față poate fi un manual, un referențial, mai ales pentru cei care calcă pe drumul deloc ușor al păstrătorului valorilor culturii tradiționale, conștientizând faptul că artistul joacă rolul vectorului pentru creația tradițională, el înnobilează cu vocea lui și face cântecul nemuritor, care la rândul său îi oferă aceeași nemurire și artistului.

Mă gândesc cu ce emoții își vor reciti protagoniștii interviurilor poveștile surprinse atunci. E ca și cum ai deschide o cutie a amintirilor, pentru că totuși au trecut câțiva ani buni de la realizare. Sper ca și cititorul avid de cunoștințe să se regăsească în aceste pagini. Și mai marchează ceva apariția acestei cărți: împlinirea a zece ani de emisiuni „Viața Satului Mureșean”, la Televiziunea Tîrgu Mureș, acolo unde au participat majoritatea celor intervievați.

Și pentru că drumul de la idei la fapte e uneori destul de anevoios, mă bucur că atunci când am pus problema realizării cărții, pe lângă cei apropiați și familie care m-au susținut, o iubitoare de tradițional și frumos, Victoria Oprea de la „Oprea Avicom” a fost printre primele care mi-a întins o mână, iar apoi a venit și rândul Libris Editorial Brașov.

Lectură cu folos să aveți!

ADRIAN ARGHIR CIOATĂ:

„Folclorul îl reprezintă pe omul simplu în primul rând”

Tânărul interpret Adrian Arghir Cioată s-a născut în Vătava, județul Mureș, în data de 14 martie 1970. A urmat cursuri de chitară și apoi pian, iar în prezent este student în anul IV, la Universitatea „Spiru Haret” din București, secția pedagogie muzicală. Cântă muzică ușoară în diverse grupuri, iar din 2006, motivat de faptul că urmează o facultate de profil, se reprofilează pe muzică populară. Tot anul trecut reușește să editeze, alături de soția Ana Maria, un album intitulat „Din Vătava de sub munte”, acompaniamentul fiind realizat de un grup de instrumentiști din ansamblul „Dor românesc” din Bistrița, conduși de către violonistul, Anghel Urs.

Rep: Din cântecele lui Adrian Arghir Cioată reiese dorul de sat, părinți și casă. Sunteți o fire romantică și sentimentalistă?

Adrian Arghir Cioată: Am o sensibilitate deosebită pentru sat, pentru părinți, pentru locuitorii de acolo pentru că acolo am crescut până la vârsta de aproape 20 de ani, când am plecat din sat și m-am depărtat puțin de acele locuri. De aceea în albumul pe care l-am realizat am amintit foarte mult de sat, de părinți, de locurile de acolo.

Rep: Veniți din Vătava, un loc de interferență a județului Mureș cu Bistrița Năsăud. Ce puteți să îmi spuneți despre oamenii de acolo. Sunt ei păstrători de tradiții?

Adrian Arghir Cioată: Sunt păstrători de tradiție însă tradițiile nu se mai păstrează cu sfințenie, deoarece au rămas foarte puțini oameni tineri în sat. În marea majoritate, aceștia s-au dus la școli în localitățile mai apropiate devenind meseriași și astfel satele au mai puțină populație tânără. Oamenii mai vârstnici mai pot fi văzuți duminică și în zilele de sărbătoare îmbrăcați în costumele populare tradiționale.

Rep: Povestiți-mi vă rog despre întâlnirea cu muzica populară. Când ați luat decizia de a cânta muzică populară?

Adrian Arghir Cioată: Muzica populară mi-a plăcut din totdeauna, așa putea spune, chiar din clasele primare ale școlii. Cântam tot ce auzeam la radio, dar în acea perioadă nu puteam să decid dacă voi porni pe această cale a folclorului, așa că în prima fază am început să cânt muzică ușoară. Acum câțiva ani am urmat un curs de chitară și mi-am început cariera cu muzica ușoară. Prin anii 1986 am avut prima formație de hard rock la Reghin, unde am fost chitarist și vocalist, pe urmă după doi-trei ani am venit la Țirgu Mureș la Fabrica de Zahăr, unde am făcut parte din Formația „Zamur”, iar apoi la „Depoul CFR”, unde am desfășurat o serie de activități culturale în cadrul unei formații „Coral”. Practic am decis să merg pe acest drum al folclorului de abia anul trecut, în 2006 Sunt student în anul IV la Universitatea „Spiru Haret” secția pedagogie muzicală și terminând anul acesta facultatea trebuia să ne alegem ca și lucrare de licență din teoria muzicii, istoria muzicii, armonie. Eu am ales partea de folclor, fiind crescut la țară și provenind dintr-o familie de oameni simpli, cunosc tradițiile de acolo, cunosc portul, cunosc obiceiurile și am ales pentru proiectul de licență să merg pe partea de folclor. Am mers cu reportofonul luni de zile pe la țară, pe la cunoștințe pentru a culege diferite texte și melodii de care aveam nevoie la portofoliul pentru licență.

Rep: Cine au fost acele persoane care v-au sprijinit în acest demers?

Adrian Arghir Cioată: În primul rând au fost profesorii mei de la facultate. La examene, cântând anumite piese de pe Valea Mureșului, lectorul Aurel Mustețea simțind, probabil aceea autenticitate, mi-a spus să continui cu folclorul. Eu eram desigur de ocupat deoarece cântam muzică ușoară și trebuia să fiu în ton cu tot ce era nou în acest domeniu. Am avut mult de muncă dar până la urmă am reușit. O altă persoană care m-a încurajat este verișorul meu, Izidor Tudoran. De ani de zile mi-a spus să fac ceva și să merg pe linia aceasta de folclor.

Rep: Moșteniți pe cineva în ceea ce privește muzica populară?

Adrian Arghir Cioată: Părinții mei cântau destul de bine. Tatăl meu era un fel de rapsod și știa să facă texte și descântece pentru obiceiurile de iarnă, el și cu fratele său, unchiul Aurel. Vocea cred că este un dar de la Dumnezeu.

Rep: Povestiți-ne puțin despre piesele cuprinse pe primul album de folclor.

Adrian Arghir Cioată: La unele texte am fost ajutat de domnul Mircea Simionca, cel care este un rapsod popular și are un talent deosebit în a crea texte. Melodiile în mare parte sunt luate de la un virtuos ceteraș de acolo din zonă, de la tetea Dumitru Toderic – Huza. El a fost un elev al regretatului violonist de la Idecu de Jos, Albert Moldovan – „Olbertuca”.

Rep: Și în ceea ce privește costumele populare?

Adrian Arghir Cioată: Costumele populare, purtat la prima apariție televizată, trebuie să recunosc că l-am împrumutat de la un bun prieten al meu de la Vătava, de la Eugen Poștașul, după care mi-am făcut rost de un costum al meu. Lumea văzându-mă la televizor, o mătușă de-a mea din sat m-a chemat să îmi dea o cămașă, iar materialul pentru pantaloni l-am avut de la o vecină, de la „leliuca Zenovică”. Șerparul mi l-am cumpărat de la Bistrița, întrucât nu știu dacă la noi în județ cineva se mai ocupă de acest lucru. Până acum am reușit să achiziționez două rânduri de costume populare.

Rep: Ce transmiteți piesele de pe albumul editat?

Adrian Arghir Cioată: Pe mine acele versuri mă reprezintă. Eu m-am născut și crescut în acel sătuc și tot ceea ce am pus în versuri este un adevăr despre viața oamenilor, viața mea. Am vrut să reiasă adevărata viață a oamenilor din satul în care m-am născut.

Rep: Cântați și cu soția Ana Maria...

Adrian Arghir Cioată: Soția mea s-a născut în Voiniceni, cu ea m-am întâlnit în urmă cu peste 15 ani, la o nuntă sau petrecere. Am

văzut că știe să cânte, ne-am cunoscut și până la urmă ne-am căsătorit. N-am reușit din punct de vedere financiar să fac mai mult pentru ea, deoarece a dorit să editeze un album, singură. Deocamdată am făcut o compilație pe acest album, ea are doar patru piese.

Rep: Aveți o zonă etnofolclorică pe care o iubiți mai mult, cu excepția celei pe care o reprezentați?

Adrian Arghir Cioată: În general toate zonele îmi plac, toate zonele sunt frumoase, însă preferata rămâne Mureșul de Sus. Îmi place și Maramureșul, Moldova și Oltenia. Ca modele pentru carieră îi am pe Dorina Oprea, Leontina Pop, Izidor Tudoran, Livia Sorlea, dar și interpreți din alte zone ale țării.

Rep: Vreau să îmi definiți într-un stil personal folclorul.

Adrian Arghir Cioată: Folclorul cred că este un stil aparte de muzică, de ceea ce simte omul. Folclorul îl reprezintă pe omul simplu în primul rând. Folclorul muzical reliefează și supărările omului, dar și bucuriile omului se pot regăsi în acest stil de muzică.

ADRIANA HAGĂU:

„Folclorul este cea mai mare bucurie și pasiune din viața mea”

Născută pe 24 iulie în satul Segagea, comuna Poșaga, județul Alba, Adriana Hagău aduce cu ea cântecul oamenilor de la munte. Pe valea scăldată de apele Arieșului, cuvintele prind viață și, mai departe, sentimentele se transformă în fapte. Dacă vii din această zonă nu ai cum să nu fi un om sensibil, călit, totuși, de viața aspră a oamenilor de la munte. Drumurile o duc spre Cluj Napoca, unde câțiva specialiști în ale folclorului îi deschid niște porți spre lume. În 2004 editează un album, după ce ani al rândul a participat la concursuri și festivaluri.

Rep: Propun să începem cu începutul, cu locurile copilăriei tale, comuna Poșaga din județul Alba. Privind în urmă, spre anii copilăriei, cum îți aduci aminte de satul copilăriei?

Adriana Hagău: La fel ca atunci când am plecat din satul meu, pentru că retrăiesc acele momente ori de câte ori mă întorc în acel loc pentru a-mi revedea părinții și frații. E vorba de aproape 20 de ani pe care mi i-am petrecut în Poșaga pentru că acolo am făcut școala, acolo am muncit și de acolo am plecat în lume.

Rep: Hai să individualizăm puțin acel loc. Unde se află Poșaga pentru cei care nu au vizitat niciodată acel loc?

Adriana Hagău: Eu provin dintr-un sat mai mic, Segagea, comuna Poșaga, aproape de Băișoara, pe Valea Arieșului.

Rep: De la așezări și oameni, pentru că am stabilit geografic locul unde ai crescut, să revenim puțin la acel filon de care ți-ai legat într-un fel cariera și anume muzica populară. Cum s-a produs întâlnirea ta cu muzica populară?

Adriana Hagău: De mică m-am întâlnit cu muzica populară și tot de la o vârstă mică am știut că acesta va fi drumul meu, acela

de a cânta. Așa simțeam eu și asta voiam și cântam tot timpul. Pe urmă voiam să pot pleca din locurile copilăriei să pot să ajung la oraș, ca orice copil care pleacă de la munte și care vrea să își croiască un drum în viață, să iasă din mediul acela, să facă școală și un rost pe lumea asta. Am ajuns în Cluj, după terminarea liceului, m-am angajat pe urmă mi-am urmat studiile. Atunci a început colaborarea mea cu oamenii de muzică din Cluj Napoca. Am urmat Școala de Arte, clasa de canto și acordeon, iar pe urmă am avut o colaborare cu Ansamblul studențesc „Mărțișorul” cât am fost studentă, pe urmă turnee și festivaluri...

Rep: Am trecut destul de repede prin ceea ce înseamnă împletirea vieții tale cu muzica. Să ne întoarcem puțin la momentul debutului oficial, care crezi că a fost momentul în care ai fost numită interpretă de muzică populară?

Adriana Hagău: Cred că acel moment a fost în anul 1998, când pe canalul TVR2 era o emisiune de folclor numită „De la lume adunate”, realizată de Niculina Merceanu și am înregistrat cu această ocazie, la Sala Radio, iar ulterior am făcut și filmările la Televiziunea Română pentru o doină, o învărtită și două țărini. Așadar am înregistrat atunci patru cântece, iar primul album l-am înregistrat abia după doi ani, în Cluj. Cred că acesta a fost principalul punct de plecare. Au mai fost și câteva festivaluri, la Jidvei, la „Strugurele de aur”, pe urmă am obținut locul I la Festivalul de Cătănie din Cluj Napoca, iar acolo a început o altă colaborare cu doamna Mărioara Murărescu de la TVR. Cred că au fost mai multe momente în care mi-am confirmat calitățile vocale.

Rep: Cât de mult contează să întâlnești un profesionist în domeniu la începutul carierei?

Adriana Hagău: Contează foarte mult să întâlnești oamenii cu care să poți să colaborezi. Pentru mine a fost un noroc să-l întâlnesc pe domnul Gelu Furdui, redactor la Radio Cluj, apoi Ovidiu Barteș, un violonist al acestui neam. Pe mine m-au

ajutat foarte mult oamenii cu care am colaborat și vorbesc aici de instrumentiști, pentru că am făcut Școala de Arte dar nu pot spune că acolo am învățat neapărat să cânt. Eu am învățat să cânt cântând în fața oamenilor și, în fiecare zi, încercam să învăț cât mai mult posibil. Au fost mulți oameni de la care am învățat ceva.

Rep: Ale cui cântece și doruri le cânti?

Adriana Hagău: O parte din cântece le-am cules din satul meu natal. Am câteva cântece pe care le-am primit de la bunica mea. Pe altele le-am luat de la Arhiva de Folclor a Academiei de Muzică și domnul Gelu Furdui, redactor fiind, m-a ajutat cu privire la repertoriu. Nu este chiar așa de simplu să mai găsești acum folclor autentic. Cânt melodii de pe Valea Arieșului, Câmpie, iar pe CD mai am și două jiene.

Rep: În anul 2004 ai reușit să editezi un album. Spune-ne câteva cuvinte despre acest album „Anii tineri trec ușor”.

Adriana Hagău: Albumul „Anii tineri trec ușor” cuprinde 15 piese de pe Valea Arieșului, învărtite, purtate și acele două jiene despre care am mai vorbit anterior. Doine nu am înregistrat cu toate că îmi doresc foarte mult. Pe următorul album, care sper să fie definitivat cât mai curând, sper să fie cel puțin o doină dacă nu două. Ovidiu Barteș a fost cel care a orchestrat întregul album, lui i-a aparținut conducerea muzicală, iar redactor al albumului a fost Gelu Furdui.

Rep: Ai o definiție proprie a folclorului?

Adriana Hagău: Folclorul pentru mine este sufletul meu. Înseamnă aerul pe care îl respir cântându-mi supărarea și bucuria. Viața nu este chiar așa de ușoară în munți, însă eu am cântat și asta m-a ajutat pe mine în viață. Folclorul este bogăția acestui neam, bogăția sufletească a unui neam. Folclorul este cea mai mare bucurie și pasiune din viața mea.

Rep: Care sunt numele de interpreți de muzică populară care îți vin în minte acum?

Adriana Hagău: Drăgan Munteanu, Irina Loghin, Sofia Vicoveanca, Mariana Drăghicescu.

Rep: Îți plac și alte zone etnofolclorice, în afară de zona pe care o reprezinți?

Adriana Hagău: Îmi place zona Sibiului foarte mult și îmi plac cântecele Irinei Loghin, acelea mai vechi pe care le auzeam eu când eram copilă.

Rep: Dă-mi un exemplu de un tânăr interpret de muzică populară pe care îl vezi mare interpret peste ani.

Adriana Hagău: O fată din Banat, Stepănescu, care cântă cântecele Marianei Drăghicescu.

Rep: Privind peste umăr în spate, de ce îi este cel mai dor Adrianei Hagău?

Adriana Hagău: De copilărie, atunci când știam să mă bucur de lucruri mărunte; atunci știam să mă bucur de ele. Mi-e dor de jocul satului și de acel moment când am început să învăț a juca. Sunt mândră că m-am născut la țară!

ADRIANA IRIMIEȘ:
„Eu m-am născut cu cântecul și jocul”

Mi-aduc aminte că în urmă cu ceva ani era destul de des difuzat un cântec la radio: Of măicuță, rău m-ai blestemat. Cu mintea adolescentului de atunci îmi puteam închipui ce soartă cruntă are cea care interpretează acest cântec. Dar cântecele sunt doar cântece, iar cei ce le dau glas sunt de multe ori doar emisarii unui mesaj, creat de rapsozii populari. Timpul a trecut și sub acest cântec am descoperit-o pe Adriana Irimieș, o tânără solistă din județul Cluj. Născută în satul Hodiș, comuna Poieni, a îmbrățișat cântecul popular din familie, toți cei dragi având talente în acest sens. Învăță să joace după melodiile ascultate la pick-up-ul unei mătuși. Dar haideți să îi aflăm în continuare povestea...

Rep: Cărui loc îi spuneți acasă și de unde începe povestea cântecului popular?

Adriana Irimieș: Pentru mine acasă, înseamnă locul unde mi-am petrecut anii copilăriei, unde am spus pentru prima dată mamă, locul unde la trei anișori am urcat prima dată pe scenă, un sat frumos cu oameni frumoși și de omenie, satul Hodiș, comuna Poieni, județul Cluj.

Rep: Care ar fi principalele trăsături care definesc cântecul zonei pe care o reprezentați?

Adriana Irimieș: Pe la noi cântecul este duios atunci când e doinit și aspru atunci când e de joc.

Rep: Cum a intrat muzica populară în sufletul dumneavoastră și dacă a existat un model artistic după care v-ați ghidat?

Adriana Irimieș: Eu m-am născut cu cântecul și jocul. În neamul meu toți sunt jucăuși și horitori. Îmi amintesc cu drag de duminicile copilăriei, când după ce toți din familie ne întorceam de la biserică, împreună cu verișorii mei, am învățat pas cu pas jocul de pe la noi, în casa unei mătuși. Aceasta avea un pick-up

de care eu eram fascinată. Pentru a învăța jocul cât mai corect, mătușa ne juca pe fiecare după care ne lăsa să jucăm împreună prin rotație. Era foarte frumos...

Rep: Cum vede interpretul de muzică populară satul românesc contemporan? Mai păstrează el tradițiile ce l-au definit?

Adriana Irimieș: Desigur, urbanizarea și-a lăsat amprenta peste satul contemporan. Mă bucur de fiecare dată, când ajung într-un sat unde întâlnesc oameni care păstrează costume vechi și obiceiuri, aceștia fiind, de obicei, dascăli, preoți etc. și care învață copiii tot ceea ce înseamnă tradiții și obiceiuri din lumea satului.

Rep: Ale cui doruri le cântați? De unde v-ați cules cântecele?

Adriana Irimieș: Ale bunicii mele Maria și a mamei mele. Bunica mea era cântăreață în strana bisericii. După ce am obținut locul I la Top Transilvan, mulți săteni mi-au transmis prin mama mea cântece vechi, de aceea mi-e foarte ușor în culegerea folclorului.

Rep: Cum priviți promovarea folclorului, a autenticului în general?

Adriana Irimieș: Părerea mea e că specialiștii ne cam lipsesc... Din păcate acest domeniu ar trebui susținut de oameni pentru care valoarea artistică să fie mai presus decât interesele materiale. Dar unde mai găsim noi azi asemenea oameni?

Rep: Vorbiți-ne puțin despre activitatea artistică: discuri editate dar și spectacole și înregistrări.

Adriana Irimieș: Am înregistrări în fonoteca Radio Cluj, T.V.R. Cluj, un album cu cântece de folclor și unul cu pricesne. Acum lucrez la un nou album. De asemenea de un an mă implic direct în organizarea de spectacole, pe care la și prezint.

Rep: Ce nu ați face niciodată în muzica populară?

Adriana Irimieș: Vă pot enumera câteva lucruri care nu îmi plac... De exemplu, femeia româncă niciodată nu a avut capul descope-

rit, întotdeauna a avut poalele până sub genunchi cel puțin, fără machiaj, pantofi cu toc, cercei lungi, etc...

Rep: Ce credeți că este folclorul?

Adriana Irimieș: Folclorul este cântecul, doina, poezia, balada, obiceiuri... etc, transmise prin viu grai curat și fără alte influențe.

Rep: Ce credeți că primează: versurile sau linia melodică?

Adriana Irimieș: Ambele sunt importante, aș adăuga doar că un interpret are nevoie de o orchestră de calitate care să-l ajute să dea totul.

Rep: Dați-mi exemple de cinci interpreți de muzică populară care vă vin în minte.

Adriana Irimieș: Valeria Peter Predescu, Titiana Mihali, Efta Botoca, Mariana Drăghicescu, Drăgan Muntean, Ioan Bocșa, Florica Ungur, Dumitru Sopon, Maria Ciobanu.

Rep: Adresați un gând cititorilor noștri.

Adriana Irimieș: Dragi cititori, dragi mureșeni, vă mulțumesc tuturor că ați avut răbdare să citiți aceste rânduri, vă doresc multă sănătate, împliniri și puterea de a lupta de fiecare dată atunci când viața ne pune la grele încercări. Cu dragoste și respect, Adriana Irimieș.

ALEXANDRU OLTEAN:

„Folclorul este cartea noastră de vizită oriunde în lume”

Alexandru Oltean, mureșean la origini, născut în comuna Batoș, este, de o bună bucată de vreme, un reprezentant important al culturii topline, locul unde s-a stabilit de ani buni. Membru al „Rapso-diei Călimanilor”, Alexandru Oltean și-a format un repertoriu din zona natală, aducând toplineilor cântecul din Mureșul Superior. A participat la mai multe concursuri și festivaluri naționale, însă, până acum, din motive, evident, financiare, nu a reușit să imprime vreun album pe care să îl lanseze pe piață. O scurtă poveste a lui Alexandru Oltean, în cele ce urmează.

Rep: Ce zonă folclorică reprezentați și de unde începe cântecul lui Alexandru Oltean?

Alexandru Oltean: Deși locuiesc la o distanță destul de mare de zona în care m-am născut, respectiv sunt toplinean mai bine de 30 de ani, eu reprezint zona de interferență Mureș – Bistrița Năsăud. Fiind născut în comuna Batoș, județul Mureș, atât cântecele, cât și costumele, sunt din zona respectivă. Referitor la cea de-a doua parte a întrebării dumneavoastră, pot spune că la mine cântecul începe foarte demult. Cânt de copil mic, iar apoi din 1974 de când am ajuns la Toplița, am început să activez la formațiile artistice de la liceul pe care l-am urmat. Spun formații artistice pentru că am activat atât ca solist, cât și ca dansator.

Rep: Care ar fi principalele trăsături care definesc cântecul zonei pe care o reprezentați?

Alexandru Oltean: Satul Batoș și, în general, comuna Batoș a fost una săsească. Ceea ce reprezintă astăzi cântecul și jocul din satul meu se datorează celor care au venit la Batoș și s-au stabilit acolo după plecarea sașilor. Mulți din cei veniți sunt din satele învecinate: Monor, Vătava, Râpa de Jos, Dumbrava, Săcalul de Pădure. Fiecare a adus ceva de unde a venit, numai că toți

cântau, dar mai ales jucau, cam aceleași jocuri. Asta a făcut ca și la noi în sat acum să se cânte și să se joace „de-a lungu” și învârtite, feciorești și călușari sau „bărbunc”. Sigur, toate acestea au făcut să ne apropiem ca zonă folclorică foarte mult de Bistrița, dar mai ales de Mureșul Superior.

Rep: Aveți un model în ceea ce a însemnat activitatea dumneavoastră?

Alexandru Oltean: Să știți că eu întotdeauna am vrut să fiu eu. Asta nu înseamnă că nu am tras cu urechea sau cu coada ochiului ori de câte ori am avut prilejul să întâlnesc mari artiști ai cântecului popular românesc. Am încercat să nu copiez, dar să țin cont de niște lucruri elementare referitoare la ținută, costum și mai ales la repertoriu. Și vorba doamnei Lucreția Ciobanu: „când sunt pe scenă văd pe toată lumea, dar nu văd pe nimeni”, asta însemnând că sunt foarte concentrat la ținuta scenică, la text și la orchestra care mă acompaniază.

Rep: Cum vede interpretul de muzică populară satul românesc contemporan? Mai păstrează el tradițiile care l-au definit?

Alexandru Oltean: Vă spun sincer că eu ori de câte ori merg în satul meu natal și nu numai, acolo mă simt acasă. Cum am putea vedea noi, interpreții de muzică populară, satul românesc? Nu cred că este interpret de muzică populară care cel puțin într-un cântec să nu pomenească de satul său natal, de cei dragi rămași acolo, de ciripitul păsărelelor, care niciunde nu cântă mai frumos. De la sat am plecat toți, acolo avem fiecare rădăcinile adânc înfipite. Hrana noastră este cântecul popular pe care trebuie să îl păstrăm curat și nealterat. De aceea pot spune că satul românesc păstrează și va păstra sigur tradițiile și obiceiurile care l-au definit.

Rep: Ale cui doruri le cântați? De unde v-ați cules cântecele?

Alexandru Oltean: Sigur, cânt dorurile mele, în primul rând. Dorul de sat, dorul de părinți și dorul de frați. Noi am fost șase frați și rar ne este dat să ne mai întâlnim toți o dată. Norocul meu

este radioul și televiziunea, prin intermediul cărora mă întâlnesc cu cei dragi. Referitor la întrebarea „de unde îmi culeg cântecele” vă spun că de la bătrânii din sat, dar am texte și melodii pe care mi le scriu singur.

Rep: Cine v-a influențat în mod pozitiv activitatea artistică?

Alexandru Oltean: De-a lungul timpului am avut ocazia să primesc multe sfaturi bune de la învățătorii și profesorii pe care i-am avut, dar cred că cel ce și-a pus amprenta asupra activității mele artistice a fost regretatul profesor Kassai Carol. El era, de altfel, și metodist la Casa Orășenească de Cultură din Toplița unde, mai târziu, tot la îndemnul acestuia, am activat atât ca solist, cât și ca dansator, sub îndrumarea instructorului Ioan Savu.

Rep: Vorbiți-ne puțin despre activitatea artistică: discuri editate, dar și spectacole și înregistrări.

Alexandru Oltean: Lăsând la o parte activitatea artistică din timpul școlii generale și a liceului, după terminarea stagiului militar în martie 1980, pe lângă activitatea mea de la Casa de Cultură am participat la toate edițiile festivalului „Cântarea României” obținând premii chiar la faza națională. Am participat la Festivalul „Maria Tănase”, „Maria Lătărețu”, „Mureș pe marginea ta” de la Ocna Mureș, „Festivalul național de muzică păstorească” din Toplița, la care am obținut Marele Premiu în 1996, iar de la 1 iunie 1997 am fost angajat ca solist profesionist la Ansamblul „Rapsodia Călimanilor” din Toplița, actualmente Centrul Cultural Toplița. Din motive financiare, nu am reușit încă să scot pe piață vreun CD sau casetă audio. Înregistrări având la Radio Țirgu Mureș. Din punct de vedere al spectacolelor, nu aș putea să vă dau o cifră exactă la câte am participat.

Rep: Cum apreciați că va fi evoluția folclorului românesc în contextul integrării europene? Ce vom pierde și ce vom câștiga?

Alexandru Oltean: La această întrebare vă răspund foarte scurt. S-au schimbat și se vor schimba multe în țara noastră datorită

cerințelor UE. Dar legat de folclor cred că nimeni nu ne poate lua ceea ce ne reprezintă cel mai bine. Folclorul românesc trebuie păstrat exact așa cum l-am moștenit de la înaintașii noștri.

Rep: Ce credeți că este folclorul?

Alexandru Oltean: Spui folclor, spui România! Folclorul pentru mine reprezintă o parte din cultura românească, care totodată este cartea noastră de vizită oriunde în lume.

Rep: Ce nu ați face niciodată în muzica populară?

Alexandru Oltean: Muzica populară este muzică populară. Nu aș părăsi-o niciodată pentru orice alt gen de muzică. Nu sunt de acord cu anumite texte și aș recomanda mai multă atenție la textele care nu au ce căuta în muzica populară. Nu aș cânta ceea ce nu mă reprezintă pe mine ca solist de muzică populară.

Rep: Dați-mi exemple de cinci interpreți de muzică populară care vă vin în minte.

Alexandru Oltean: Ion Cristoreanu, Sofia Vicoveanca, Petre Petrușe, Mioara Pitulice și frații Petreuş.

Rep: Adresați un gând cititorilor noștri.

Alexandru Oltean: Le doresc tuturor cititorilor multă sănătate și fericire și le spun să aibă încredere că folclorul românesc este pe mâini bune și nu va muri; nici chiar aici, în județul Harghita.